אבל קטנה שיוֹצְאָה בְּגֵט צְרִיכָה לְהַמְתִּין שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים קודם שתנשא לאדם אחר.

שואלת הגמרא: מַאי קָא מַשְׁמַע לָן שמואל, הרי תָּנִינָא כּוּלְּהוּ – שנינו את כולן ביבמות (קח.), קטנה שהשיאוה אמה או אחיה, הַמְּמָאֶנֶת בְּאִישׁ, הוּא מוּתָּר בְּקָרוֹבוֹתֶיהָ, כגון אחותה או אמה, ואין בהן איסור אחות אשה ואיסור חמותו, וְהִיא מוּתֶּרֶת בְּקָרוֹבָיו, כגון אחיו או אביו, ואין בהן איסור אשת אחיו או כלתו. וְגם לֹא פְּסָלָהּ מִן הַכְּהוּנָּה – אין בה איסור גרושה לכהן. והטעם, כיון שמיאון עוקר את הנישואין למפרע. אבל אם נָתַן לָהּ גֵּט וגירשה, הוּא אָסוּר בְּקָרוֹבוֹתֶיהָ, וְהִיא אֲסוּרָה בְּקָרוֹבָיו, וּפְסָלָהּ מִן הַכְּהוּנָּה – אסור לכהן לשאת אותה מדרבנן, כיון שהיו כאן נישואין, ויחליפו בין גרושה זו לגרושה מדאורייתא. ואם כן מה חידש שמואל בדינים אלו.

מתרצת הגמרא: הדין שהיוצאת בגט צְרִיכָה לְהַמְתִּין שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים, ואין הממאנת צריכה להמתין, אִיצְטְרִיכָא לֵיהּ – היה צריך שמואל להשמיענו, דְּדין זה לֹא תָּנַן במשנה.

מבררת הגמרא: לֵימָא כְּתַנָּאֵי – האם נאמר שרב ושמואל נחלקו במחלוקת תנאים. שנינו בברייתא: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אֵין מַעֲשֶׂה קָטָנָה כְּלוּם – אין תוקף כלל לנישואי קטנה, וְאֵין בַּעְלָהּ זַאי בְּמְצִיאָתָהּ, אף שתיקנו חכמים שמציאת אשה לבעלה. וְכן לגבי מעשי ידים, שהבעל מקבל את הרווחים מעבודתה, בקטנה, הבעל לֹא זכאי בְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ. וְכן קטנה שנדרה, לֹא זכאי בעלה בַּהֲפָרַת נְדָרֶיהָ. וְכן אם מתה אֵינוֹ יוֹרְשָׁהּ, וְאם הוא כהן אֵינוֹ מְטַמֵּא לָהּ. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר, אֵינָהּ כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר, אֶלָּא לענין שֶׁצְּרִיכָה מֵיאוֹן קודם שתנשא לאחר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, מַעֲשֶׂה קְטַנָּה כְּלוּם – יש תוקף לנישואי קטנה, וּבַעְלָהּ זַאי בְּמְצִיאָתָהּ, וּכְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ, וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ, וְאם מתה יוֹרְשָׁהּ, וְאם הוא כהן מְטַמֵּא לָהּ, כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר, הֲרֵי הִיא כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר, אֶלָּא שֶׁאינה צריכה גט וְיוֹצְאָה בְּמֵיאוֹן.

לֵימָא – נאמר אם כן, שרַב דְּאָמַר שלקטנה היוצאת בגט אין כתובה, סובר כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שאין נישואי קטנה כלום, וּשְׁמוּאֵל דְּאָמַר שיש לה כתובה, סובר כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שנישואי קטנה יש להם תוקף.

דוחה הגמרא: אמנם אַלְּבָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר כּוּלֵּי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי – אף שמואל לא נחלק שלדעת רבי אליעזר אין נישואי קטנה כלום, ואין לה כתובה אף אם יצאה בגט. אבל לא מוכרח שרב סובר רק כרבי אליעזר, שיתכן דכִּי פְּלִיגִי – שרב ושמואל נחלקו אַלְּבָא דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שְׁמוּאֵל סובר כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שיש תוקף בנישואי קטנה, ולכן יש לה כתובה כשיוצאת בגט. וְרַב יכול לסבור גם כרבי יהושע, משום שעַד כָּאן לֹא קָאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הָתָם הרי היא כאשתו לכל דבר, אֶלָּא לזכויות שהם מְדִידָהּ לְדִידֵיהּ – שאשה נותנת לבעלה, כגון ירושתה ומציאתה, משום שתקנת נישואין אלו היא עבור הקטנה, שלא ינהגו בה מנהג הפקר, ואם לא יתנו לו זכויות אלו, ימנע מלשאת קטנה. אֲבָל דברים שהם מְדִידֵיהּ לְדִידָהּ – שהבעל נותן לאשתו, דהיינו כתובה, בזה לֹא אמר רבי יהושע שקטנה מקבלת מבעלה.

* * *

שנינו במשנה: שהממאנת השניה והאיילונית אין לזן וכו' וְלֹא בָּלְאוֹת – בגדים שהבעל לבש והתבלו. הגמרא דנה באיזה בגדים דיברה המשנה: אָמַר לֵיהּ רַב הוּנָא בַּר חִיָּא לְרַב כַּהֲנָא, אָמְרַתְּ לָן [–אמרת לנו] מַשְׁמֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל, לֹא שָׁנוּ את הדין שאינו מחזיר את הבלאים, אֶלָּא בבגדי נִכְסֵי מְלוֹג, שאסור לבעל ללבשם, כיון שתיקנו לו רק פירות ולא קרן. ועליו למכור את הבגדים, ולקנות דבר שעושה פירות, כגון קרקע, והבעל יאכל פירות. אֲבָל בבגדי נִכְסֵי צֹאן בַּרְזֶל, שהבעל משתמש בהם, וכשתתגרש מחזיר לה את שווים הכתוב בכתובה, אֵית לָהּ – יש לה את בלאותיהם.

הגמרא מבארת את דברי שמואל: הֲוֵי בָּהּ [–הקשה] רַב פַּפָּא, אַהֲנֵיא – על איזו אשה אמר שמואל שיש חילוק בדין בלאות בין נכסי מלוג לנכסי צאן ברזל, אִילֵימָא אַמְּמָאנֶת – אם דיבר על ממאנת, יש לברר באילו בלאות מדובר, אִי דְּאִיתְּנְהוּ – אם הבגדים קיימים, אֵידֵי וְאֵידֵי [–בין בגדי נכסי מלוג ובין נכסי צאן ברזל], שָׁקְלָא – עליה לקבל חזרה, שאין סיבה לקונסה ולהפקיעם ממנה. וְאִי דְּלֵיתְנְהוּ – אם הם כבר לא קיימים או ירד ערכם, אֵידֵי וְאֵידֵי לֹא שָׁקְלָא. והטעם, בנכסי צאן ברזל, משום שטוען שהשתמש ברשות בית דין, ואין לחייבו על כך, וחיובו להחזיר הוא רק אם יגרשה בגט או ימות. והטעם בנכסי מלוג, שאמנם השתמש בהן שלא ברשות, והיה עליו למכרם ולקנות דבר שנותן פירות, אבל כיון שנשאה לטובתה מתקנת חכמים, יכול לומר שעל דעת כן נשאה שלא יצטרך להחזיר כלום עד שיגרשה או ימות בחיה.

אֶלָּא נאמר ששמואל דיבר אֲאַיילוֹנִית, גם זה לא יתכן, שבמה מדובר, אִי דְּאִיתְּנְהוּ, אֵידֵי וְאֵידֵי שָׁקְלָא, שהרי מוציאה מרצונו, וְאִי דְּלֵיתְנְהוּ, אם יש לחלק בין נכסי מלוג לנכסי צאן ברזל, ולפטור אחד מהם משום שלא העלה בדעתו שהיא איילונית, אֵיפְכָא מִיבָּעֵי לֵיהּ – החילוק צריך להיות להיפך, שנִכְסֵי מְלוֹג, דִּברְשׁוּתָהּ קָיְימִי – ששייכים לה והיה אסור לו ללבשם, אֵית לָהּ – תקבל חזרה, כיון שהשתמש בהם שלא כדין. אבל נִכְסֵי צֹאן בַּרְזֶל דְּלָאו בִּרְשׁוּתָהּ קָיְימִי, והיה מותר לו ללבשם, לֵית לָהּ – לא תקבל חזרה. מסיקה הגמרא: אֶלָּא שמואל דיבר אַשֶּׁנְיָה, ובאופן שאינם קיימים, ומעיקר הדין צריכה לקבל את בגדי נכסי מלוג, כיון שלבשם שלא כדין. ואילו בגדי נכסי צאן ברזל, שהשתמש ברשות, היה מקום לקנסה שלא ישלם את הבלאים, כיון שנישאו באיסור. אבל הפכו חכמים את הדין כדי לעקור מהם תורת נישואין, וְקָנְסוּ רַבָּנָן לְדִידָהּ [–את האשה] בְּדִידֵיהּ – שלא תקבל המגיע לה ממנו, כתובה ומזונות ובלאי נכסי מלוג. וְקנסו לְדִידֵיהּ [–את הבעל] בְּדִידָהּ – שלא יקבל המגיע לו ממנה, והם בלאי נכסי צאן ברזל, שהשתמש בהם ברשות, שהיה ראוי שלא יחזיר לה, כיון שנישאת לו בעבירה, מכל מקום קנסו אותו שיחזירם לה.

אָמַר רַב שִׁימִי בַּר אַשִׁי, שָׁמַע מִינָּהּ מִדְּרַב כַּהֲנָא שאמר בשם שמואל, שקנסו את השניה שלא תקבל את בלאי בגדי נכסי מלוג, שבנישואין כשרים מקבלת אף בלאים שאינם קיימים, ונשמע דְּעַיְּילָא לֵיהּ גְּלִימָא – אם הכניסה לבעלה בגד נכסי מלוג, השימוש בבגד קָרָנָא הָווּ – נחשב ככילוי קרן ולא פירות, וְלֹא מָכְּסֵי לָהּ וְאָזֵיל עַד דְּבָלֵי – ואסור לבעל להתכסות בו ולבלותו, אלא עליו למכרו ולקנות קרקע, והוא יאכל פירות והגוף לאשה.

מקשה הגמרא: וְהָאָמַר רַב נַחְמָן, שלבישת בגד מנכסי מלוג פְּיָרָא הָווּ, ומותר לבעל ללבשו. משיבה הגמרא: דְּרַב נַחְמָן פְּלִינָא – רב נחמן חולק על שמואל, וסובר שלבישת בגד היא פירות, וכל אשה אינה מקבלת את הבלאים שלא קיימים מנכסי מלוג. ומה ששנינו 'ולא בלאות', היינו מנכסי צאן ברזל.

* * *

שנינו במשנה: ממאנת ושניה ואיילונית אֵין לָהֶן כְּתוּבָּה. אָמַר שְׁמוּאֵל, לֹא שָׁנוּ שאין להן כתובה, אֶלָּא על עיקר הכתובה, שהוא מָנֶה לנישואי אלמנה או גרושה, וּמָאתַיִם לנישואי בתולה. אֲבָל תּוֹסֶפֶת כתובה שהבעל מוסיף על מנה או מאתיים, יֵשׁ לָהֶן, שזה כמתנה בעלמא מה שנותן לה.

תַּנְיָא נמי הָכִי – שנינו כשמואל בברייתא, נָשִׁים שֶׁאָמְרוּ בהן חֲכָמִים את הלשון 'אֵין לָהֶן כְּתוּבָּה', בְּנוֹן הַמְּמָאֶנֶת וְחַבְרוֹתֶיהָ, אֵין לָהֶן רק את עיקר הכתובה, שהוא מָנֶה או מָאתַיִם, אֲבָל תּוֹסֶפֶת כתובה, יֵשׁ לָהֶן. אבל נָשִׁים שֶׁאָמְרוּ בהן חֲכָמִים 'יוֹצְאוֹת שֶׁלֹּא בִּכְתוּבָּה', בְּגוֹן עוֹבֶרֶת עַל דָּת [–מאכילה את בעלה דבר שאינו מעושר וכדומה], וְחַבְרוֹתֶיהָ, אֵין לָהֶן תּוֹסֶפֶת כתובה, וְכָל שֶׁכֵּן שאין להן מָנֶה או מָאתַיִם. וְהֵיוֹצֵאת מבעלה מְשׁוּם שֵׁם רַע – שזינתה, נוֹטֶלֶת מנכסי מלוג מַה שֶּׁלְּפָנֶיהָ – מה שנשאר מהם, וְיוֹצְאָה.

אומרת הגמרא: הדין האמור ביוצאת משום זנות, מְסַיַּיע לֵיהּ לְרַב הוּנָא, דְּאָמַר רַב הוּנָא, היוצאת משום שזִּנְתָה, לֹא הִפְסִידָה

בְּלָאוֹתֶיהָ קַיָּימִין – את מה שנשאר מבגדי הנכסי מלוג שהכניסה לבעלה.

תָּנֵי תַּנָּא קַמֵּיהּ דְּרַב נַחְמָן – אמורא שנה ברייתא לפני רב נחמן, אשה שזִּינָּתָה, הִפְסִידָה את בְּלָאוֹתֶיהָ קַיָּימִין, שלא כדברי רב הונא. אָמַר לֵיהּ רב נחמן, אִם הָיָה זִינָּתָה, ועברה עבירה, בְּלָיְהָ מַי זַנַּאי – האם גם נבסיה עברו עבירה. כלומר, מדוע קנסו שלא תקבל את נכסי מלוג שלה. אלא תָּנֵי בברייתא, לֹא הִפְסִידָה בְּלָאוֹתֶיהָ קַיָּימִין.

אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, אין צריך לתקן את לשון הברייתא, אלא ברייתא זוֹ שנשנית סתמא, דְּבְרֵי רַבִּי מְנַחֵם הם, שהוא סְתִימְתָאָה – שרבים מהלכותיו נשנו במשניות וברייתות בסתם בלי שמו. אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים, זִינָּתָה, לֹא הִפְסִידָה בְּלָאוֹתֶיהָ קַיָּימִין.

שנינו במשנה: אם הבעל ידע שהאשה איילונית, וּמַתְחִלָּה נְשָׂאָהּ כו' לשם איילונית, יש לה כתובה, שאין כאן מקח טעות. אָמַר רַב הוּנָא, אֲילוֹנִית, פעמים דינה כאִשָּׁה הנשואה לו, וְפעמים אֵינָהּ כאִשָּׁה שלו. אבל כהן גדול שנשא אַלְמָנָה, תמיד יש לה דין אִשָּׁה גְּמוּרָה.

הגמרא מבארת את דברי רב הונא: אֲילוֹנִית, אִשָּׁה וְאֵינָהּ אִשָּׁה, היינו, שאם הִכִּיר בָּהּ וידע קודם הנישואין שהיא איילונית, ועל דעת כן נשאה, דין אשה גמורה יש לה, וְיֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. אבל אם לֹא הִכִּיר בָּהּ קודם הנישואין שהיא איילונית, אינה כאשתו וְאֵין לָהּ כְּתוּבָּה, כיון שזה מקח טעות. אבל אַלְמָנָה לכהן גדול, אִשָּׁה גְּמוּרָה היא כאשתו המותרת לו, וּבֵין הִכִּיר בָּהּ שהיא אלמנה, וּבֵין לֹא הִכִּיר בָּהּ בתחילה, ואחר כך נודע לו, יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה, שאין זה מקח טעות.

וְרַב יְהוּדָה אוֹמֵר, אַחַת זוֹ וְאַחַת זוֹ – בין איילונית ובין אלמנה לכהן גדול, פעמים היא אִשָּׁה, ופעמים אֵינָהּ אִשָּׁה, והיינו, אם הִכִּיר בָּהּ קודם הנישואין שהיא איילונית או אלמנה, יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה, ואם לֹא הִכִּיר בָּהּ, אֵין לָהּ כְּתוּבָּה.

הגמרא מקשה על רב הונא: מֵיתִיבִי, אלמנה שֶׁבָּנָהּ הכהן הגדול בְּחֶזְקַת שֶׁהִיא בֵּן, כלומר, שהודיעה לו שהיא אלמנה, וְנִמְצֵאת שֶׁהִיא בֵּן – ונמצא כדבריה, יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. משמע מהברייתא, הָא סָתְמָא – שלא הודיעה לו, אלא נשאה בסתם, אֵין לָהּ כְּתוּבָּה, וקשה לדברי רב הונא.

מתרצת הגמרא: לֹא תֵּימָא – אל תדייק מהברייתא, הָא סָתְמָא – ששתקה ולא הודיעה לו, אֵין לָהּ כְּתוּבָּה, אֶלָּא אֵימָא – כך תדייק, שרק אם הודיעה לו קודם הנישואין יש לה כתובה, אבל אם בָּנָהּ בְּחֶזְקַת שֶׁאֵינָהּ בֵּן – שהטעתה אותו, ואמרה לו לא נתקדשתי לאדם מעולם, וְנִמְצֵאת אחרי הנישואין שֶׁהִיא בֵּן – שהיא אלמנה, אֵין לָהּ כְּתוּבָּה.

הגמרא דוחה את תירוצו של רב הונא: אם הברייתא ממעטת רק שאם היא הטעתה אותו אין לה כתובה, נדייק מזה, אֲבָל אם נשאה בִּסְתָמָא מאי, הדין דְּאִית לָהּ – שיש לה כתובה, אם כך, אַדְתָּנֵי – עד שהברייתא שונה אופן שנשאה בְּחֶזְקַת שֶׁהִיא בֵּן [–אלמנה] וְנִמְצֵאת שֶׁהִיא בֵּן, שֵׁישׁ לָהּ כְּתוּבָּה, לַשְׁמְעִינַן סָתְמָא – שהברייתא תחדש שנשאה סתם יש לה כתובה, וְכָל שֶׁכֵּן הָא – כשהודיעה לו שהיא אלמנה. וְעוֹד קשה על רב הונא, דתָּנֵי בברייתא במפורש, בְּנָהּ בְּיָדוּעַ שהיא אלמנה, וְנִמְצֵאת בְּיָדוּעַ – ונמצא שאכן היא אלמנה, יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה. אבל בְּנָהּ סְתָם, ונמצאת אלמנה, אֵין לָהּ כְּתוּבָּה. ומפורש שלא כרב הונא, ולכן תְּיוּבְתָּא דְּרַב הוּנָא.

הגמרא מבארת מדוע טעה רב הונא: רַב הוּנָא, סַתְּנִיתִין אַמַּעְתֵּיהּ – לשון המשנה הטעה אותו, ששנו באיילונית חילוק בין הכיר בה ללא הכיר בה, ואחר כך שנו דין אלמנה לכהן גדול יש לה כתובה ולא חילקו בין הכיר ללא הכיר. הוּא [–רב הונא] סָבַר, מִדְּקָא מַפְלִיג בְּאֵילוֹנִית – מכך שחילקו באיילונית בין הכיר ללא הכיר, וְלֹא קָמַפְלִיג בְּאַלְמָנָה – ולא חילקו כך באלמנה, מִכְּלָל דְּאַלְמָנָה – משמע שבאלמנה אין חילוק, וַאֲפִילּוּ נשא הכהן גדול את האלמנה בִּסְתָמָא, נַמִּי אִית לָהּ כתובה.

מסיימת הגמרא: וְלֹא הִיא – אין זה נכון, אלא גם באלמנה יש חילוק בין הכיר ללא הכיר, וּכְדִי קָתָנֵי לָהּ לְאַלְמָנָה – כששנו את דין האלמנה, אַפְלוּגְתָּא דְּאֵילוֹנִית קָאֵי – הכוונה לחילוק שבאיילונית. כלומר, בתחילה חילק באיילונית שבהכיר בה יש לה כתובה, והוסיף, שגם באלמנה אם הכיר בה יש לה כתובה.

הדרן עלך אלמנה ניזונת

פרק שנים עשר - הנושא את האשה

משנה

משנתינו דנה בחיובו של בעל שהתחייב לזון את בת אשתו: הַנּוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וּפָסְקָה עִמּוֹ כְּדֵי שֶׁיְּזוֹן אֶת בִּתָּהּ שיש לה מאיש אחר למשך חָמֵשׁ שָׁנִים, חַיָּיב לְזוֹנָהּ חָמֵשׁ שָׁנִים. ואם גרשה באותן החמש שנים והלכה האשה וְנִיסֵּת לְאַחֵר וּפָסְקָה עִמּוֹ כְּדֵי שֶׁיְּזוֹן אֶת בִּתָּהּ חָמֵשׁ שָׁנִים, חַיָּיב הבעל שני לְזוֹנָהּ חָמֵשׁ שָׁנִים, ואינו נפטר בכך שגם הראשון מפרנסה באותם שנים. לֹא יֹאמַר הבעל הָרִאשׁוֹן שפסק לה מזונות, לְכִשֶּׁתִּבָּא אֶצְלִי אֲזוֹנָהּ, כלומר, אילו היתה אמה נשארת נשואה לי הייתי זן את בתה, אֶלָּא מוֹלִיךְ לָהּ מְזוֹנוֹתֶיהָ לְמָקוֹם שֶׁאִמָּהּ – חייב לפרנסה בכל מקום שהיא נמצאת בו. וְכֵן לֹא יֹאמְרוּ שְׁנֵיהֶם, חֲרֵי אָנוּ זָנִין אוֹתָהּ כְּאֶחָד, כלומר, נחלוק בין שנינו את מזונותיה, אֶלָּא אֶחָד זָנָהּ – נותן לה את כל המזונות, וְאֶחָד נוֹתֵן לָהּ דְּמֵי מְזוֹנוֹת – כסף שווי כל המזונות. נִיסֵּת הבת בתוך זמן זה, הַבַּעַל שלה נוֹתֵן לָהּ מְזוֹנוֹת, וְחַן – הבעלים של אמה נוֹתְנִין לָהּ דְּמֵי מְזוֹנוֹת.

מַתְנִי בעלי האם שהתחייבו לתת מזונות לבת, בְּנוֹתֵיהֶן נִיזּוֹנוֹת מְנֻכָּסִים בְּנֵי חוֹרִין, וְהִיא נִיזּוֹנֶת מְנֻכָּסִים מְשׁוּעְבָּדִים – ואילו בתה של אשה זו, מתפרנסת אף מנכסים שנמכרו ללקוחות אם לא נשארו נכסים בידי היורשים, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבַעֲלַת חוֹב – כיון שיש לה בידה שטר שהתחייבו לה מזונות.

הַפְּקָחִים [שרצו להימנע מהנזכר לעיל] כשהיו מתחייבים לנשותיהם חָיְּבוּ כּוֹתְבִים, עַל מְנָת שֶׁאָזוֹן אֶת בִּתְּךָ חָמֵשׁ שָׁנִים כָּל זְמַן שֶׁאַתְּ עִמִּי, משום שלשון זו משמעה שלאחר שתמותי או שאגרשך או אחר שאני אמות, איני חייב יותר לזון את בתך.

גמרא

הגמרא מביאה מחלוקת אמוראים הקשורה למשנתינו: אַתְּמַר, הָאוֹמֵר לַחֲבִירוֹ, 'חַיָּיב אֲנִי לְךָ מָנֶה', רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, חַיָּיב על ידי אמירתו לתת לחבירו, וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר, פָּטוּר. מבררת הגמרא: הֵיכִי דָּמֵי – באיזה אופן היה המעשה, אִי דְּאָמַר לֵיהּ – אם אמר לאלו השומעים אותו, 'אִתֶּם עֵדַיי שאני מודה על החוב', אם כן, מַאי טַעְמָא דְּרֵישׁ לָקִישׁ דְּקָפֵטֵר – מהו טעמו של ריש לקיש הפוטרו מלשלם לו, והרי הלכה היא (סנהדרין כט.) שהמודה לחבירו בפני עדים חייב. וְאִי דְּלֹא אָמַר לֵיהּ – שלא אמר לשומעים אַתֶּם עֵדַיי, מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן דְּקָמְחַיֵּיב – מהו טעמו של רבי יוחנן שמחייבו לשלם מנה לחבירו, והרי למדנו (שם) שצריך לומר 'אתם עדיי', ואם לא אמר 'אתם עדיי' אף שהם עומדים שם ושומעים אינו חייב לו.

אלא לְעוֹלָם דְּלֹא קָאָמַר לֵיהּ אַתֶּם עֵדַיי, וְהָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן – דברי רבי יוחנן וריש לקיש אמורים במקרה דְּאָמַר לֵיהּ, חַיָּיב אֲנִי לְךָ מָנֶה, בִּשְׁטָר – שמסר לו שטר בפנינו שכתוב בכתב ידו 'אני חייב לך מנה' ולא חתם את שמו בשטר, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, חַיָּיב לשלם לחבירו כפי שכתב בשטר אף שלא חתם בו את שמו, כִּי אֲלִימָא מִילְּתָא דִּשְׁטָרָא כְּמַאן דְּאָמַר לֵיהּ אַתֶּם עֵדַיי דְּמֵי – יפה כחו של שטר זה לחייבו משום שנמסר בפני עדים, והרי זה נחשב כאילו אמר 'אתם עדיי', וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר, פָּטוּר, שכיון שאין השטר חתום לֹא אֲלִימָא מִילְּתָא דִּשְׁטָרָא – אין בכחו של שטר זה לחייבו אף שנמסר בפני עדים, ואין זה אלא כמודה בעל פה שצריך לומר 'אתם עדיי'.

הגמרא מביאה ראיה ממשנתינו לדברי רבי יוחנן: תָּנַן במשנתינו, 'הַנּוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וּפָסְקָה עִמּוֹ לָזוּן אֶת בִּתָּהּ חָמֵשׁ שָׁנִים, חַיָּיב לְזוֹנָהּ חָמֵשׁ שָׁנִים', מַאי לָאו כִּי הַאי גַּוְונָא – האם אין משנתינו עוסקת באופן כזה, דהיינו שהתחייבותו של הבעל היא בכך שמסר לה שטר בפני עדים שכתוב בו שקבל על עצמו לזון את בתה, ואין בשטר חתימה ולא עשו קנין, ומכך שמבואר במשנה שבאופן זה הבעל חייב מוכח כדברי רבי יוחנן.